

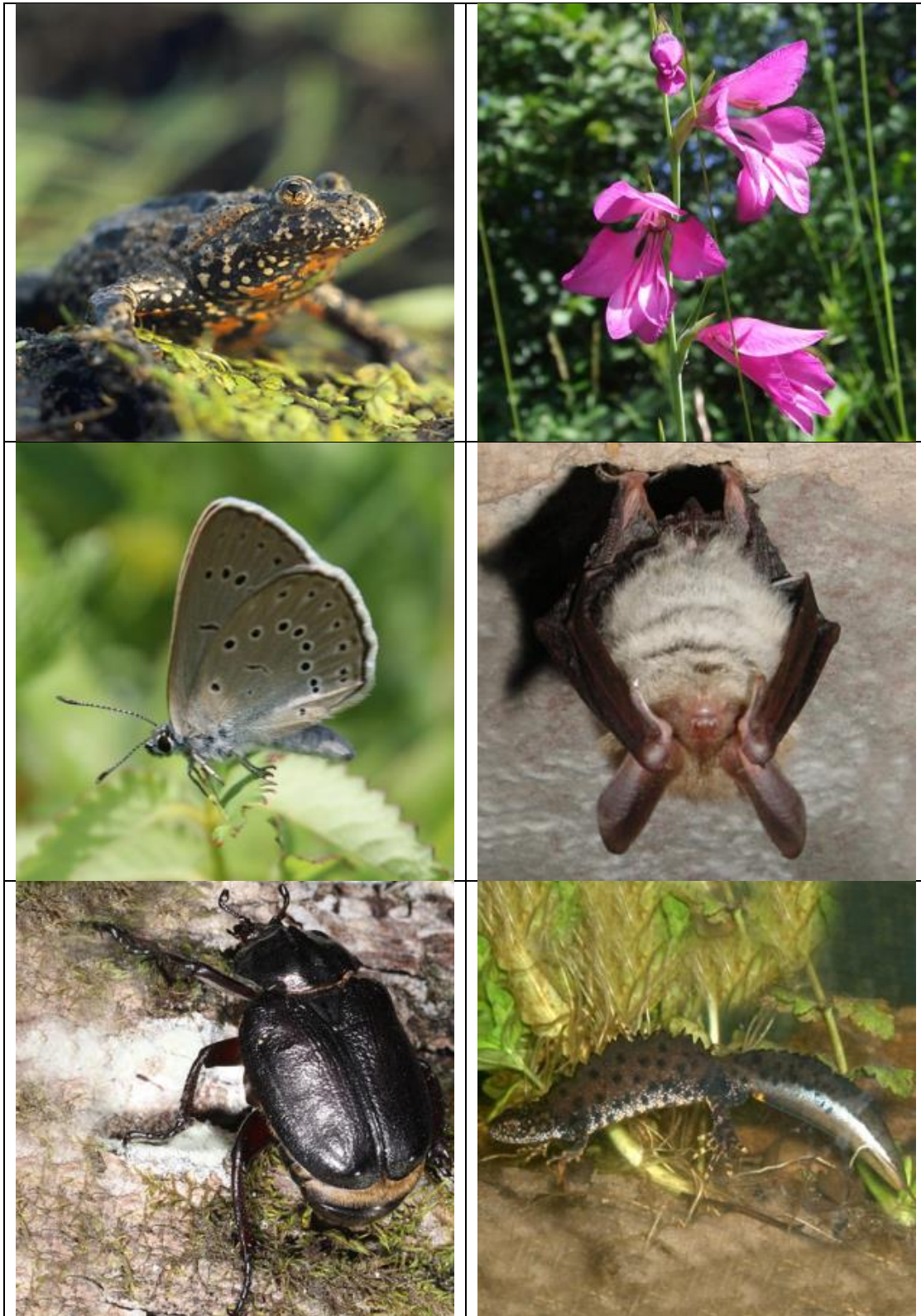

ZESTAW KONTROLNY DLA NAUCZYCIELA/-LKI

Lp.	Nazwa gatunku	Grupa*	Opis	Miniatura zdjęcia
1	kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	A	Jestem małym płazem bezogonowym. Na grzbiecie mam gruczoły jadowe, a na brzuchu jaskrawe pomarańczowe plamy. Dzięki temu skutecznie odstrasza ludzi i inne zwierzęta. Żyję w wodzie, zadowolają mnie nawet niewielkie kałuże albo koleiny na polnych drogach. Jak wysychają – szukam sobie nowego domu. Na ląd wychodzę tylko, by móc tam wygodnie zapaść w zimowy sen.	
2	mieczyk błotny <i>Gladiolus palustris</i>	P	Jestem piękną rośliną, która w Polsce wymiera i ludzie chronią mnie, bym zupełnie nie zniknął. Mam 60 cm wzrostu. Na mojej łodydze są mieczowate liście, a w czerwcu i lipcu rozkwitam gronami fioletowo-różowych kwiatów. Rosnę na wilgotnych łąkach. Moim korzeniem jest bulwa, z której odradzam się co roku na wiosnę.	
3	modraszek telejus <i>Maculinea teleius</i>	I	Jestem latającym drapieźnikiem. Składam jaja na krwiściągę lekarskim, który rośnie blisko mrowiska wścieklic. Na kwiatostanach żeruję jako gąsienica, a potem spadam na ziemię i udaję jajo mrówek. Wścieklice adoptują mnie, a ja podstępnie zajadam się ich jajami i larwami, dopóki nie stanę się dorosłym owadem. Moje skrzydła są jasnoniebieskie z czarnym brzegiem (samiec) lub czarnobrunatne (samica). Od spodu mają barwę szarobrazową z 2 rzędami czarnych plamek o białym brzegu. Mieszkam w centrum i na południu Polski, tylko w czystych miejscach, więc ludzie uważają mnie za wskaźnik dobrego stanu zachowania środowiska. W Europie jestem gatunkiem ginącym.	
4	nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	M	Jestem małym ssakiem latającym. Mam brunatne futerko na plecach i szare na brzuszku. Moje uszy są bardzo długie, podobnie jak i skrzydła. Mieszkam w lasach południowo-wschodniej Polski, głównie w dziuplach drzew, a rzadziej w skrzynkach, które budują dla mnie ludzie. Nocą żeruję niedaleko od domu, w koronach drzew. Na sen zimowy znajduję sobie bardzo wilgotne miejsca, gdzie nie ma ujemnych temperatur, np. jaskinie, piwnice, opuszczone kopalnie.	
5	pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	I	Jestem owadem, który wykluwa się z jaja jako larwa. W dorosłego osobnika zamieniam się dopiero po 3-4 latach. Staję się wtedy brązowoczarny, mam skrzydła chronione specjalnymi pokrywami i czułki. Kiedyś mieszkalem w puszczech, w dziuplach rozkładających się okazałych drzew. Teraz potrafię mieszkać też w innych miejscach. Choć moje imię sugeruje, że lubię tylko dęby, to tak naprawdę zadomowię się w każdym, byle bardzo starym, próchniejącym drzewie w parku i alei przydrożnej. Bardzo lubię słońce oraz próchniejące drewno.	
6	traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	A	Jestem płazem ogoniastym, który może żyć zarówno w wodzie, jak i na lądzie. Lubię zbiorniki wodne o mulistym dnie i silnie zarośnięte roślinnością. Są one idealne do złożenia i ukrycia moich jaj, z których wylęgają się kijanki. Jako dorosły płaz mam brązowe lub czarne ciało z plamkami i brodawkami, 4 palce u łap przednich oraz 5 – u tylnych. Nie mam pazurów, za to przeciwnika ugryzę dwoma rzędami zębów. Mam też szczególną zdolność odtwarzania utraconych w walce kończyn lub ogona.	

*Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.

ZESTAW DLA UCZNIÓW/UCZENNIC (drukujemy 5 kopii)

kumak nizinny
Bombina bombina

mieczyk błotny
Gladiolus palustris

modraszek telejus
Maculinea teleius

nocek Bechsteina
Myotis bechsteinii

pachnica dębowa
Osmoderma eremita

traszka grzebieniasta
Triturus cristatus

Jestem małym płazem bezogonowym. Na grzbiecie mam gruczoły jadowe, a na brzuchu jaskrawe pomarańczowe plamy. Dzięki temu skutecznie odstrasza ludzi i inne zwierzęta. Żyję w wodzie, zadowolają mnie nawet niewielkie kałuże albo koleiny na polnych drogach. Jak wysychają – szukam sobie nowego domu. Na ląd wychodzę tylko, by móc tam wygodnie zapaść w zimowy sen.

Jestem piękną rośliną, która w Polsce wymiera i ludzie chronią mnie, bym zupełnie nie zniknęła. Mam 60 cm wzrostu. Na mojej łodydze są mieczowate liście, a w czerwcu i lipcu rozkwitam gronami fioletowo-różowych kwiatów. Rosnę na wilgotnych łąkach. Moim korzeniem jest bulwa, z której odradzam się co roku na wiosnę.

Jestem latającym drapieżnikiem. Składam jaja na krwiściągę lekarskim, który rośnie blisko mrowiska wścieklic. Na kwiatostanach żeruję jako gąsienica, a potem spadam na ziemię i udaję jajo mrówek. Wścieklice adoptują mnie, a ja podstępnie zajadam się ich jajami i larwami, dopóki nie stanę się dorosłym owadem. Moje skrzydła są jasnoniebieskie z czarnym brzegiem (samiec) lub czarnobrunatne (samica). Od spodu mają barwę szarobrązową z 2 rzędami czarnych plamek o białym brzegu. Mieszkam w centrum i na południu Polski, tylko w czystych miejscach, więc ludzie uważają mnie za wskaźnik dobrego stanu zachowania środowiska. W Europie jestem gatunkiem ginącym.

Jestem małym ssakiem latającym. Mam brunatne futerko na plecach i szare na brzuszku. Moje uszy są bardzo długie, podobnie jak i skrzydła. Mieszkam w lasach południowo-wschodniej Polski, głównie w dziuplach drzew, a rzadziej w skrzynkach, które budują dla mnie ludzie. Nocą żeruję niedaleko od domu, w koronach drzew. Na sen zimowy znajduję sobie bardzo wilgotne miejsca, gdzie nie ma ujemnych temperatur, np. jaskinie, piwnice, opuszczone kopalnie.

Jestem owadem, który wykluwa się z jaja jako larwa. W dorosłego osobnika zamieniam się dopiero po 3-4 latach. Staję się wtedy brązowo-czarny, mam skrzydła chronione specjalnymi pokrywami i czułki. Kiedyś mieszkalem w puszczech, w dziuplach rozkładających się okazałych drzew. Teraz potrafię mieszkać też w innych miejscach. Choć moje imię sugeruje, że lubię tylko dęby, to tak naprawdę zadamowię się w każdym, byle bardzo starym, próchniejącym drzewie w parku i alei przydrożnej. Bardzo lubię słońce oraz próchniejące drewno.

Jestem płazem ogoniastym, który może żyć zarówno w wodzie, jak i na lądzie. Lubię zbiorniki wodne o mulistym dnie i silnie zarośnięte roślinnością. Są one idealne do złożenia i ukrycia moich jaj, z których wylęgają się kijanki. Jako dorosły płaz mam brązowe lub czarne ciało z plamkami i brodawkami, 4 palce u łap przednich oraz 5 – u tylnych. Nie mam pazurów, za to przeciwnika ugryzę dwoma rzędami zębów. Mam też szczególną zdolność odtwarzania utraconych w walce kończyn lub ogona.

Projekt finansowany z:

Pomoce zostały opracowane w ramach projektu
Zgodnie z Naturą, prowadzonego przez
Centrum Edukacji Obywatelskiej.
www.globalna.ceo.org.pl

Opracowanie: Paulina Brokos

Źródło fotografii: <http://www.wikipedia.org/>